

Ярина Чорногуз

НІЧИЙНИЙ ШАФРАН

Meridian Czernowitz

2025

Присвячую моїй Орісі

I.

Вірші поки що вцілілих

[гра у трансгуманність]

привіт вам із мого часу,
тим, хто народився після моєї смерті,
часу такого
червоного, чорного, сірого, білого –
насправді він втратив можливості описати себе.

означення мого часу зависло в повітрі,
грає темна віолончель,
її довгі ноти нагадують ранок у лісі
за спаленими деревами, де звично
ходить війна
і завиває самоіронічно:

«ходить війна біля вікна,
а дрімота коло плота».

тільки річка спить,
ніхто, крім неї, уже не засне сном
тим, що не вічний:
колись хтось після нас,
замість нас,
ще спатиме невічними міцними снами,
ще зможе засинати за розкладом.

чи буде так, як у нас?
почути б голоси...

чи бачили ви наші скривлені обличчя,
коли ми прощалися із рідними,
ідучи на війну?

якщо у своєму часі побачите ці обличчя,
винесені з довгої війни на виснаження,
на знищення,

згадайте, що за вашими плечима
вже були такі.

не затуляйтесь від них, не лякайтесь,
не майте це світло тьмяне, пронизливе, ніби біле,
що лине з очей ще вцілілих,
за паскудний, надто героїчний блиск,

ніхто не повірить колись,
але ми теж були людьми,

хтось скаже поважно і з докором:
«вона естетизувала війну
у своїх віршах»,
не знаючи, що насправді, друзі, друже чи подруго,
у той час, коли не сиділа на спостережниках, –
я плакала, мов дурна,
стільки разів, що було мені соромно,
було мені гірко, було мені неестетично,
не хотілося боротися за виживання,
хотілося навіть швидше загинути,
як і решта моїх.

коли я дописувала це послання,
почалася чергова байдужа усім тривога.
діти у школах байдуже збігли в розмальовані
квіточками укриття.
і сирена під звук віолончелі
була ніби ще один духовий інструмент.
якби ви лише знали,
як же вдало,
як же ненависно вдало
вона звучить.

[мова]

які лише танці тобою
я не танцювала...
скільки черевиків та чобіт
продав мені диявол!

але в мені завжди була ти,
моя особиста Медуза Горгона,
що пройшла замість мене
всі пастки
за тисячі років до мого народження.

стала нелюдиною, перетворила
водорості на корали,
народила зі своєї крові змій,
навчила коня бігти чвалом,
а ворогів... ворогів
ти вперто перетворювала на камінь.

так склалося, що, маючи тебе в собі,
я знала усі замовляння:
після втрати,
у післяжитті,
межи життям і смертю,
на кохання,
від кохання без відповіді,
для забуття,
проти ворога, що іде на тебе
мільйоном шурів,

замість мене ти
затикала руку за пояс,
заради мене ти
носила в собі так довго
усі таємниці та розгадки до них,

ти забила навколо мене
дванадцять кілків та
насипала вал із
глибоким ровом під ним,

ти замкнула за моєю спиною
залізну браму золотим ключем,

ти обвела навколо мене коло,
що жоден чужий не пройде,
а для свого у ньому завжди знайдеться,
з чого напитись води.

коли ж не залишилося нічого,
коли настала мить перед кінцем,
ти єдина в усьому світі, з усіх істот —
виявилася готова...

і реквіємна твоя колискова
була про любов,
про красу,
про силу,
про останній перед мороком день,
про дві усмішки, з яких
колись стане третя,
про одну книгу, яку виніс з пустелі монах,
що не мала вона в одного народу
початку й кінця.

на сонці — холодно.

на світі — загибло.

шафран, який завжди виростає в горах у квітні, —
просто є.